

ASIA

Epäily epäasiallisesta käyttäytymisestä ja/tai seksuaalisesta häirinnästä

ASIAN TAUSTAA

A on saattanut Golfliiton kurinpitovaliokunnan tietoon tapahtumat, joiden perusteella on syytä epäillä henkilöä B epäasiallisesta käyttäytymisestä ja/tai seksuaalisesta häirinnästä. A:n kertomuksen mukaan kilpailun jälkeisellä illallisella ja sen jälkeen joukkueen fysiona/fysiikkavalmentajana toiminut B on kosketellut illallisen aikana A:ta, matkalla takaisin hotellille ottanut kainaloon, taksissa laittanut käden A:n reidelle ja hotellilla hississä suudellut A:ta. A on tilanteesta järkyttynyt, koska tämä on tapahtunut vastoin hänen tahtoaan ja siten loukannut hänen fyysistä koskemattomuuttaan.

KUULEMINEN

Kurinpitovaliokunta on varannut B:lle mahdollisuuden kommentoida A:n kertomusta. B on vahvistanut tapahtumat, mutta hänen mielestään kaikki on tapahtunut molemminpuolisen flirttailun jälkeen.

Tämän jälkeen kurinpitovaliokunta on vielä pyytänyt molemmilta vastineet. A on kiistänyt flirttailun omalta puoleltaan ja on kokenut tilanteen ahdistavaksi. B on pysynyt kannassaan, että flirttailu on ollut molemminpuolista.

KURINPITOVALIOKUNNAN RATKAISU**Perustelut**

Molempien osapuolten kertomuksen mukaan on kiistatonta, että illan aikana on tapahtunut koskettelua sekä että ilta on päättynyt suudelmaan.

Perustuslain 7 §:ssä säädetään oikeudesta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Tasa-arvolain vastaista syrjintää on seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella (tasa-arvolaki 7 § 6 momentti). Seksuaalinen häirintä on määritelty sanalliseksi, sanattomaksi tai fyysiseksi, luonteeltaan seksuaaliseksi ei-toivotuksi käytökseksi, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri (tasa-arvolaki 7 § 7 momentti).

Tasa-arvolain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 90/1994 vp s. 14) on todettu, että olennaista sukupuoliselle kanssakäymiselle ihmisen vapautena ja oikeutena on sen molemminpuolinen hyväksyminen. Silloin, kun sukupuolinen kanssakäyminen ei perustu molemminpuoliseen suostumukseen ja hyväksymiseen, toisen lähestyminen koetaan häiritsevänä, jopa ahdistavana. Hallituksen esityksen mukaan yhdistävä piirre kaikelle sukupuoliselle häirinnälle tai ahdistelulle on nimenomaan se, että se on aina kohteella vastentahtoista tai ainakin ei-toivottua. Sukupuolinen häirintä ja ahdistelu voi ilmetä esimerkiksi toistuvina sukupuolisesti vihjailevina eleinä, härskeinä puheina, kaksimielisinä vitseinä, vartaloa tai yksityiselämää koskevinä huomautuksina tai fyysisenä kosketteluna. Sukupuolista häirintää tai ahdistelua käyttäytyminen on silloin, kun tekijä tietää tai tavanomaista harkintaa käyttäen hänen olisi pitänyt tietää, että hänen käyttäytymisensä ei ole toivottua.

Urheilun oikeusturvalautakunta on päätöksessään 8/2022 todennut, että valmennussuhteessa urheilija tuntee erityistä luottamusta valmentajaa kohtaan ja usein uskoo kokonaisvaltaisesti fyysisen ja psyykkisen

harjoittelunsa suunnittelun valmentajan ammattitaidon varaan. Valmentajan erityinen luottamusasema ei oikeuta yksipuolisesti määrittelemään urheilijan yksityisyyden, koskemattomuuden tai seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoja. Sen sijaan urheilijan riippuvuus valmentajastaan merkitsee, että valmennettava on tyypillisesti alisteisessa asemassa suhteessa valmentajaan. Kaikissa valmennussuhteissa valmentajalta voidaan edellyttää kunnioittavaa ja asianmukaista suhtautumista ohjattavaansa urheilijaan. Jos valmentaja määrittää yksipuolisesti toimintansa ja käyttäytymisensä rajat suhteessa valmennettavaan, valmentaja kantaa vastuun siitä, jos hän arvioi virheellisesti kanssakäymisen tavat valmennettavansa kanssa.

Sukupuolisen häirinnän tai ahdistelun arvioinnissa keskeistä on kuitenkin myös se, onko valmentaja yksin määrittänyt käyttäytymisensä rajat, jolloin valmennettavalla ei ole välttämättä keinoja tai uskallusta asettaa rajoja tällaisella valmentajan yksipuolisella käyttäytymisellä. Toisaalta on kiinnitettävä huomiota myös siihen, että jos kanssakäyminen ja erilainen viestittely on molemminpuolista, toimintaa ei voida pelkästään valmentaja-valmennettava suhteen perusteella pitää sukupuolisena häirintänä. Tällöinkin keskeisenä arvioinnin kriteerinä on se, onko käyttäytyminen tekohetken tietojen perusteella tarkasteltuna ollut ei-toivottua tai ahdistavaa.

Sovellutut säännöt

Suomen Golfliitto ry:n voimassa olevien kurinpitomääräysten mukaan soveltamisalaan kuuluvat mm. henkilöt, jotka osallistuvat liiton alaiseen harjoitus- tai kilpailutoimintaan, kuten esimerkiksi urheilijat, joukkueenjohtajat, joukkueen huoltajat ja muut toimihenkilöt, valmentajat, tuomarit ja toimitsijat.

Kurinpitomääräysten 4 §:n mukaan seuraamus voidaan määrätä sille, ...c) joka kilpailussa, siihen liittyvässä harjoitustoiminnassa, varsinaisen kilpailutapahtuman ulkopuolella tai kilpailusta tehtyjen päätösten johdosta tai muutoin käyttäytyy epäurheilijamaisesti tai lainvastaisesti; ...l) joka syyllistyy liiton, alueen tai seurojen järjestämässä toiminnassa seksuaaliseen häirintään. Seksuaaliseksi häirinnäksi katsotaan erityisesti kaikki rikoslain 20 luvun seksuaalirikokset.

Kurinpitomääräysten 5 §:n mukaan seuraamuslajeja ovat mm. varoitus, sakko tai kilpailukohtainen, määräaikainen tai väliaikainen kilpailu-, peli- tai toimitsijakielto.

Päätöslauselma

Kurinpitovaliokunta toteaa, että B on menettelyllään syyllistynyt sukupuoliseen häirintään ja määrää B:lle tapahtumien johdosta seuraamuksena varoituksen.

Ratkaisu on yksimielinen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta Urheilun oikeusturvalautakunnalta.

Ratkaisuun osallistuneet jäsenet

Pekka Lindroos
Timo Santavuo
Jyrki Nykänen

Sihteeri

Juha Korhonen